

Ebelik Öğrencilerinin Doğumhane Deneyimlerinin Duygu ve Düşünceleri Üzerindeki Etkisinin Değerlendirilmesi

Leman KUTLU^{1*}, Ayşenur TURAN¹, Fatma Şule TANRIVERDİ¹,
Hülya URFA¹, Gülbahar KESKİN¹

¹ Haliç Üniversitesi, Ebelik Bölümü, İstanbul, Türkiye

Geliş Tarihi: 11.06.2018

*Sorumlu Yazar e mail: lemankutlu@halic.edu.tr

Kabul Tarihi: 06.08.2018

Özet

Amaç: Bu çalışma ebelik öğrencilerinin doğumhane deneyimlerinin duygu ve düşünceleri üzerindeki etkisini değerlendirmek amacıyla yapıldı.

Yöntem ve Gereçler: Bu çalışma tanımlayıcı olup 15-25 Nisan 2018 tarihlerinde Haliç Üniversitesi'nin Ebelik bölümünün üçüncü (n:40) ve dördüncü sınıfındaki (n:30) toplam 70 öğrenciyle yapılmıştır.Verilerin toplanmasında;Kişisel Bilgi Formu, Ebelik Öğrencilerinin Doğumhane Uygulamalarını ve Uygulamalarından Etkilenme Durumunu Değerlendirme Formu (DUED), Sağlık Çalışanlarının Doğumhane uygulamalarını ve Gebeye İletişimlerinin Öğrencileri Etkileme Durumunu Değerlendirme Formu (GİÖED), Doğumhane Uygulamalarında Sağlık Çalışanlarının Öğrencilerle İletişimlerini Değerlendirme Formu (SÇÖİD) ve Doğumhanenin Fiziki Koşulları ve Öğrencileri Etkileme Durumunu Değerlendirme Formu (DFKÖED) kullanılmıştır.Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler kullanıldı.

Bulgular:Öğrencilerin ebelik eğitimi alma nedeninin, idealinde ve ilgi duyduğu meslek olduğu (%55.7), ebelik mesleğini sabır (%95.7), merhamet/şefkat (%92.9), yardımseverlik olarak (%84.3) tanımladığı, kendisini sabırlı (%55.7), konuşkan (%42.9), girişimci ve anlayışlı olarak (%38.6) tanıttığı saptandı.Doğumhanede yaptıkları uygulamalar ve bu uygulamalardan etkilenme durumları incelendiğinde;37 uygulamanın 24'ünü ondan fazla yaptıkları (%32.9-%75.7), 11'ini hiç yapmadıkları (%44.3-%92.9) saptandı.En çok yapılan uygulamanın gebeye destek olma ve danışmanlık verme, en az yapılan uygulamanın da vakum/kiwi uygulama olduğu belirlendi.Öğrencilerin yaptıkları uygulamalarla ilgili duygu ve düşüncelerinin olumlu (%66,18) olduğu belirlendi.Sağlık Çalışanlarının doğumhane uygulamaları

ve gebeyle iletişimlerinin öğrencileri etkileme durumu incelendiğinde; öğrencilerin 37 uygulamanın tamamının sağlık çalışanları tarafından uygulanmasını çok sık gördükleri (%44.3-%81.4) belirlendi. 37 uygulamanın 29'nun çoğunlukla ebeler (%23-%93) tarafından 8'nin de hekimler (%56-%81) tarafından yapıldığı belirtildi. Ebelerin anneyi yatağına alma (%93) ve bebeğiyle temasını sağlama en çok, anamnez alma ve gerekli kayıtları doldurmayı (%23) en az yaptıkları saptandı. Sağlık çalışanlarının uygulamalar esnasında gebelerle olan ilişkilerinin öğrencilerin duygu ve düşüncelerinde olumlu etkisi (%74.9) olduğu saptandı. Doğumhane uygulamalarında sağlık çalışanlarının öğrencilerle iletişimleri değerlendirildiğinde; doğumhanedeki uygulamaların tamamında (%62.9-%85.7) sağlık çalışanlarının öğrencilerle iletişimlerinin öğrencinin duygu ve düşünceleri üzerinde olumlu etki yarattığı (%70.15) gebenin doğumhaneye kabulünde, plasenta çıkartmada daha yüksek (%85.7), epizyotomi öncesi lokal anestezi uygulamada daha az olumlu (%62.9) olduğu saptandı. Öğrenciler doğumhanedeki fiziki koşulların yeterli olduğunu (%58) ve duygu ve düşüncelerini olumlu etkilediğini (%51) belirtti.

Sonuç: Öğrencilerin kendi yaptığı uygulamalardan, sağlık çalışanlarının gebeye yapılan uygulamalar sırasında gebeye ve kendilerine karşı davranış ve iletişim tarzlarından, doğumhanenin malzeme donanımından olumlu, doğumu kolaylaştırıcı fiziksel koşulların yetersizliğinden olumsuz etkilendiği saptandı.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci, Doğumhane Uygulamaları, duygu, düşünce, etki

Evaluation of The Effects of Midwifery Students' Experiences in Delivery Room on Their Emotion and Thoughts

Abstract

Objective: This study's purpose was to evaluate the effects of midwifery students' experiences in delivery room on their emotion and thoughts.

Methods-Materials: This study was descriptive and was conducted with 70 the students from Department Midwifery Department in Health Sciences School of Halic University between the dates 15-25 April 2018. The data were collected by the Personal Information Form, Evaluation Form for the Delivery Room Practices done by Midwifery Students and the Affecting Status from Their Practices, Evaluation Form for The Delivery Room Practices of the Health Employees and Affecting Status of Midwifery Students from their communication with pregnant and from their communication with midwifery students, and Evaluation Form for Physical Conditions of Delivery Room and Affecting Status of Midwifery Students. Descriptive statistics were used in the analysis of the data.

Results: It was determined that 29 of the 37 applications were applied mostly by midwives (23%-93%) and 8 of the 37 applications were applied by physicians

(56%-81%), and the communications of the health employees with pregnant during their practices in delivery room were had a positive effect (74,9%) on the emotions and thoughts of the students. Health employees' communication with pregnant for all of their applications (62,9%-85,7%) in the delivery room had a positive effect (70,15%) on the students' emotions and thoughts, and had more positive effect in the placenta extraction (85,7%) and in the acceptance of the pregnant woman to the delivery room, and less positive in the local anesthesia before the episiotomy (62,9%), and the physical conditions of delivery rooms were adequate (58%) for students and positively effected on their feelings and thoughts (51%).

Conclusions: It was determined that the emotions and thoughts of the students were effected positively by their own practices in the delivery room, and by the health employees' communication with them and pregnant during delivery practices, and by equipment of the delivery room, and effected negatively by inadequate of the physical conditions that facilitate birth.

Keywords: Student, delivery room's practices, emotion, thought, effect

1. Giriş

Bireylerin sağlık bakım gereksinimleri gün geçtikçe değişiklik göstermektedir. Sağlık bakım gereksinimlerinin karşılanması, hasta/sağlıklı bireylerin bakım standartlarını geliştirme doğrultusunda bakım verecek sağlık çalışanlarının iyi yetişmesine bağlıdır (1,2).

Günümüzde ebelik mesleği, teorik, laboratuvar ve klinik uygulama eğitimlerinin verildiği 4 yıllık lisans düzeyinde bir meslektir. Mesleki yetkinliklerinin kazandırılmasında uygulamalı eğitimlerin sadece laboratuvar ortamında değil kadın, anne ve 0-6 yaş çocuklara sağlık hizmeti sunulan kurumlarda yapılması da oldukça önemlidir.

Uygulamalı eğitimin amacı; öğrencilerin mesleki yetkinliklerini geliştirmelerini ve kanıta dayalı ebelik uygulamaları için kişisel ve profesyonel olarak karar verebilen, kararlarının ve uygulamalarının nedenlerini açıklayabilen, savunabilen, istekli, güvenli, empatik ve yardımsever olmalarını sağlamaktır (3).

Avrupa Birliği Ebelik Direktifleri (80/154/EEC VE 80/155/EEC) doğrultusunda hazırlanan 2 Şubat 2008 tarihli "Doktorluk, Hemşirelik,

Ebelik, Diş Hekimliği, Veterinerlik, Eczacılık ve Mimarlık Eğitim Programlarının Asgari Eğitim Koşullarının Belirlenmesine Dair Yönetmelik” te ve Mezuniyet Öncesi Ebelik Ulusal Çekirdek Eğitim Programında (2017) da uygulamalı eğitime yönelik yapılması gerekenler ve ebelik öğrencilerinin kazanması gereken mesleki yetkinlikler belirtilmiştir (4,5).

Mezuniyet sonrası mesleğini profesyonel yetkinlikte yapması beklenen ebelik öğrencilerinin sağlık hizmeti sunulan kurumlardaki problemlerle başa çıkabilecek yeterlilikte olması kadın, anne ve 0-6 yaş çocukların sağlık bakım gereksinimlerinin karşılanmasında kaliteyi daha da arttıracaktır (6).

Sağlık kurumlarındaki uygulama eğitimi, ebelik programları/bölgümleri tarafından belirlenen derslerin öğrenme çıktılarını karşılayabilecek ve öğrencinin deneyim kazanmasını sağlayacak nitelikte desteklenmeli ve denetlenmelidir. Unutulmamalıdır ki deneyim, destek ve denetim uygulamalı eğitimin temelidir. Ayrıca etkin uygulama eğitimi standartları hazırlanmalı ve öğrenciler uygun sağlık kurumlarına yerleştirilmelidir (3).

Uygulamadaki eğitim ortamında öğrenciler öncelikle gözledikleri ve yaptıkları uygulama deneyimlerinden ve onlara sağlanan destekten etkilenirler. Özellikle uygulamalara dahil edilme durumları, sağlık çalışanlarının birbirleriyle, sağlık hizmeti sunduğu bireylerle ve öğrencilerle olan ilişkileri, hizmet sunmadaki motivasyonu ve hizmet kalitesi, ekip çalışması ruhu, birbirlerine destek verme ve motive etme gücü, mesleki değerlere, etik kurallara, yasa, yönetmeliklere ve hasta haklarına yönelik tutum ve davranışları, fiziksel ortamın özellikleri vs. öğrencilerin öğrenmelerini ve deneyimlerini olumlu yada olumsuz olarak etkilemesi açısından önemlidir. Bu nedenle öğretim elemanları uygulama eğitimine öğrenimi kolaylaştıran, zorlaştıran ve engelleyen etmenleri değerlendirmeleri gerekmektedir. Yapılan çalışmalarda sağlık kurumlarındaki uygulama eğitimi, hem öğrenci hem de hizmet verecek sağlıklı/hasta birey için anksiyete ve korkuya neden olduğu belirtilmektedir. Klinik alan tecrübesi eksikliği, bilinmeyen hastane

ortamı, hata yapma korkusu, hasta/sağlıklı bireye yanlış bilgi verme korkusu, teori ile uygulamanın farklı olduğu düşüncesi, öğretim üyeleri, montör, yönetici ebe /hemşire tarafından değerlendirilme gibi faktörler anksiyete ve korkuyu etkilemektedir (3,7,8).

Sağlık kurumlarında uygulama eğitimi almak, eğitim süreci içinde doğuma ilişkin korku ve olumsuz duygu ve düşünceleri olan öğrencilerin olumsuz algılarını değiştirmek için önemli bir fırsattır. Olumlu doğum deneyimleri olan sağlık çalışanlarının, doğum sürecinde gebenin olumsuz duygularını azaltmada daha etkili olduğu bildirilmektedir (6). Sağlık kurumlarındaki sağlık çalışanlarının öğrencilerin sorgulama, analiz etme, uygulamalarına yansıtma ve karar alma süreçlerinde özerklik geliştirmelerine yardımcı olmak ve korkularını azaltmak için rehberlik etmek ve destek sağlama görevi vardır. Mesleki değerler, etik kurallar, yasa ve yönetmelikler doğrultusunda bir uygulama ortamı hazırlamalıdır (3).

Türkiye’de sağlık alanında eğitim alan öğrencilerin sağlık kurumlarındaki uygulama eğitimleri süresince deneyim ve gözlemlerinin etkileri üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde özellikle doğumhanedeki sağlık çalışanlarının gebelere yönelik uygulama ve yaklaşımlarının öğrenciler üzerindeki etkilerini değerlendiren çalışmaların oldukça az olduğu görülmektedir.

Uygulama eğitimi süresince öğrencilerin sağlık çalışanlarının uygulama ve yaklaşımlarından eğitimini aldığı mesleği sevmesi, bağlanması, profesyonel bakış açısı geliştirmesi ve kendilerine olan özsaygısı üzerine olumlu veya olumsuz oldukça önemli etkileri olduğu gerçeği unutulmamalıdır. Bu konularda yapılacak olan çalışmaların sonuçları hem öğretim elemanları hem de sağlık kurumlarında hizmet sunan sağlık çalışanlarının daha profesyonel yaklaşım ve uygulamalar sunmaları yönünde farkındalık geliştirici olacaktır. Bu düşünceden yola çıkarak bu çalışma doğum eylemi süresince sağlık çalışanlarının gebeye yaklaşımlarının öğrenci ebelerin düşünce ve duyguları üzerine etkisini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. Çalışmadan elde edilecek sonuçların öğretim elemanlarının uygulama alanlarında

öğrencilerin düşünce ve duygularını olumlu ve olumsuz etkileyen, öğrenmelerini kolaylaştıran, zorlaştıran ve engelleyen etkenleri belirlemede ve olumsuzluklara yönelik önlemler almasında önemli rol oynayacağı düşünülmektedir.

Bu çalışmasının amacı doğrultusunda çalışmadan elde edilecek verilerden aşağıdaki sorulara cevaplar arandı:

- Öğrencilerin sosyodemografik ve eğitimle ilgili özellikleri nelerdir?
- Doğumhanede yaptığı uygulamalarının sıklığı ve yaptığı uygulamalarından etkilenme düzeyi nedir?
- Doğumhanede yaptığı uygulamalarının sıklığı ile yaptığı uygulamalardan etkilenme düzeyi arasında fark var mıdır?
- Sağlık çalışanlarının doğumhane uygulamalarına tanık olma durumu ve gebeye karşı davranış ve iletişim tarzının öğrencinin duygu ve düşüncelerinde yarattığı etki düzeyi nedir?
- Sağlık çalışanlarının gebeye yapılan uygulamalar süresince öğrencilere karşı davranış ve iletişim tarzının yarattığı etki düzeyi nedir?
- Doğumhanedeki fiziki koşulların yeterlilik düzeyi ve öğrenciler üzerindeki etki düzeyi nedir?
- Doğumhanedeki fiziki koşulların yeterlilik düzeyi ile öğrenciler üzerindeki etki düzeyi arasında bir fark var mıdır?
- Sosyodemografik ve meslek seçimi eğitimi özellikleri ile uygulamalardan etkilenme düzeyi arasında fark var mıdır?

2. Gereç ve Yöntem

2.1. Çalışmanın Amacı ve Tipi

Bu çalışma doğum eylemi süresince sağlık çalışanlarının gebeye yaklaşımlarının öğrenci ebelerin düşünce ve duyguları üzerine etkisini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Bu araştırma tarama modelinde, kesitsel, tanımlayıcı özellikte planlanmıştır. Tarama modelleri, geçmişten ya da şu anda halen mevcut

olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan durum, olay, birey ya da nesne kendi koşulları içerisinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır(9).

2.2. Çalışmanın Yeri ve Zamanı:

Bu çalışma Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulu Ebelik bölümü üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri ile yapılmıştır. Etik kurul iznini takiben 15- 25 Nisan 2018 tarihleri arasında yapılmıştır.

2.3. Çalışmanın Evreni ve Örneklemi:

Çalışma tarama modelinde ve kesitsel bir çalışma olup tanımlayıcı özelliktedir. Çalışmanın evrenini eğitim ve araştırma hastanelerinin doğumhanelerinde uygulama eğitimi yapan üçüncü (52)ve dördüncü sınıftaki(32) toplam 84 öğrenci, örneklemi ise çalışmaya katılmaya gönüllü 70 öğrenci oluşturmuştur. Evreni belli örneklem hesaplama formülüne göre ise %95 güvenirlilik aralığında %5 hata oranında en az 69 öğrencinin katılması gerektiği saptanmıştır. Örneklemimiz evrenin %83.3 ünü oluşturmakta olup evreni temsilde güvenilir oranı temsil etmektedir.

$$n = \frac{N \cdot t^2 \cdot p \cdot q}{d^2}$$

$$\begin{aligned} d^2(N-1) + t^2 \cdot p \cdot q &= 84 \times (1.96)^2 \times 0.50 \times 0.50 / (0.05)^2 \\ (84-1) + (1.96)^2 \times 0.50 \times 0.50 &= 84 \times 0,9604 \\ /0.0025 \times 83 + 0,9604 &= 80.6736 / 1.1679 = \mathbf{69,07} \end{aligned}$$

(N:Evrendeki birey sayısı, n:Örneklem alınacak birey sayısı, p:incelenen olayın görüş sıklığı=0.5, q:incelenen olayın görülme sıklığı(1-p)= 0.5, t:Belirli Serbestlik Derecesinde ve Saptanan yanılma düzeyinde t tablosunda bulunan teorik değer=1.96, d:Olayın görüş sıklığına göre yapılmak istenen=0.05)

2.4. Veri Toplama Araçları:

Çalışmanın verilerinin toplanmasında araştırmacılar tarafından oluşturulmuş bir anket formu kullanılmıştır. Bu anket formu beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğrencilerin sosyodemografik(9 soru) ve meslek seçimi- eğitimle ilgili özellikleri(12 soru) içeren 21 soruluk “Kişisel Bilgi Formu”, ikinci bölümde Ebe Öğrencilerin Yaptıkları Doğumhane Uygulamalarından Etkilenme Düzeyini Değerlendirme Formu, üçüncü bölümde Gebeye Yapılan Uygulamalar Süresince Sağlık Çalışanlarının Gebeye Karşı Davranışları ve İletişim Tarzının Öğrencinin Duygu ve Düşünceleri Üzerine Etkisini Değerlendirme Formu, dördüncü bölümde; Gebeye Yapılan Uygulamalar Süresince Sağlık Çalışanlarının Öğrencilere Karşı Davranış ve İletişim Tarzının Öğrencinin Duygu ve Düşünceleri Üzerine Etkisini Değerlendirme Formu ve beşinci bölümde Doğumhanenin Fiziki Koşulları ve Öğrenciler Üzerindeki Etkisini Değerlendirme Formu kullanılmıştır.

2.4.1 Kişisel Bilgi Formu:

Literatür ışığında hazırlanan kişisel bilgi formu, öğrencilerin sosyodemografik özelliklerini tespit etmek amacıyla; **yaş, medeni durum**, yaşamın büyük bölümünü nerede geçirdiği, İstanbul’da kim ile yaşadığı, kaçınıcı sınıfta okumakta, en son mezun olunan okul, çalışma durumu, çalışan öğrencilerin yaptıkları iş , çalışma şekli, olmak üzere toplam 9 sorudan oluşmaktadır. Meslek seçimi ve eğitim özellikleri de; lise döneminde en çok hangi mesleği istediği, ebelik mesleği üniversite tercih sırası, ebelik eğitimi almayı seçme nedeni, ebelik mesleği eğitimi almaktan memnuniyet durumu , ebelikten memnun olmama nedenleri, tekrar bir mesleği seçme imkanı olsa ebeliği seçer miydi, ebelik mesleğinin özellikleri, mezun olduktan sonra hangi alanda çalışma planlıyor, kendini üç kelime ile tanıtmak, ebelik mesleğini kendi kişiliğine uygun bulma, hangi klinik uygulama derslerinde doğumhanede çalıştınız, klinik uygulamalarda hangi hastanelerde doğumhanede çalıştığınızı içeren toplam 12 sorudan oluşmaktadır.

2.4.2. Ebe Öğrencilerin Doğumhane Uygulamaları ve Uygulamalardan Etkilenme Düzeyini Değerlendirme Formu:

Bu form iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde doğumhanede uygulanan uygulamaları ve uygulama sıklığını değerlendiren ‘Hiç yapmadım, 1-5 kez yaptım, 6-10 kez ve 10 dan fazla olmak üzere dört düzeyde sıklığı ölçen 37 uygulama bulunmaktadır. Bu 37 uygulamadan yapılan uygulamaların öğrencinin duygu ve düşüncelerinde nasıl bir etki yarattığını değerlendiren ve ‘ olumlu, kararsızım, olumsuz şeklinde üçlü likert hazırlanmış ikinci bölüm bulunmaktadır.

2.4.3. Gebeye Yapılan Uygulamalar Süresince Sağlık Çalışanlarının Gebeye Karşı Davranışları ve İletişim Tarzının Öğrencinin Duygu ve Düşünceleri Üzerine Etkisini Değerlendirme Formu:

Bu form iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde doğumhanede sağlık çalışanlarının uygulamaları, öğrencilerin bu uygulamalara tanık olma durumu, bu uygulamaları yapan sağlık çalışanının mesleği; ikinci bölümde ise sağlık çalışanlarının yaptığı uygulama süresince gebeye karşı davranışları ve iletişim tarzının öğrencinin duygu ve düşünceleri üzerindeki etkisini değerlendiren ve ‘ olumlu, kararsızım, olumsuz” şeklinde üçlü likert hazırlanmış bölüm bulunmaktadır.

2.4.4. Gebeye Yapılan Uygulamalar Süresince Sağlık Çalışanlarının Öğrencilere Karşı Davranış ve İletişim Tarzının Öğrencinin Duygu ve Düşünceleri Üzerine Etkisini Değerlendirme Formu:

Bu form iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde doğumhanede sağlık çalışanlarının uygulamaları ikinci bölümde ise doğumhane uygulamaları süresince öğrenciye karşı davranışları ve iletişim tarzının öğrencinin duygu ve düşünceleri üzerindeki etkisini değerlendiren

ve “olumlu, kararsızım, olumsuz” şeklinde üçlü likert hazırlanmış bölüm bulunmaktadır.

2.4.5. Doğumhanenin Fiziki Koşulları ve Öğrenciler Üzerindeki Etkisini Değerlendirme Formu:

Bu form üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde fiziki koşullar ikinci bölümde fiziki koşulların yeterli olma durumunun değerlendirilmesi (evet, hayır şeklinde) üçüncü bölümde ise fiziki koşulların öğrencinin üzerindeki etkisini değerlendiren ve ‘olumlu, kararsızım, olumsuz’ şeklinde üçlü likert hazırlanmış bölüm bulunmaktadır.

2.4.6. Veri Toplama Yöntemi:

Etik kurul ve kurum izinleri alındıktan sonra rastlantısal olarak veri toplama aracı dağıtıldı. Çalışma ile ilgili bilgilendirilerek yazılı onamları alınarak anketleri kendilerinin doldurmaları sağlandı.

2.4.7. Verilerin Değerlendirilmesi:

Araştırmanın verileri bilgisayar ortamında SPSS 22 programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Verilerinin istatistiksel analizinde, öğrencilerin sosyodemografik özelliklerinin değerlendirilmesinde; frekans ve yüzde, ortalama ve standart sapma, minimum ve maksimum değerlendirme yapılmıştır. Doğumhane uygulamalarını ve etkileme düzeyini değerlendirmede; frekans ve yüzde analizleri kullanılmıştır.

2.4.8. Etik Yön:

Araştırmanın yapılabilmesi için izlenecek izin aşamaları;
 - Haliç Üniversitesi Etik Kurulu’ndan, etik kurul onayı alınmıştır.
 - Araştırmanın yapılacağı Haliç Üniversitesi rektörlüğünden izin alınmıştır.

- Araştırmanın örneklem grubundaki öğrencilere araştırmanın amacı açıklanarak kendilerinden alınacak olan bilgilerin gizliliği esasına uyulacağı beyan edilerek, çalışmaya gönüllü olarak katılmaları sağlanmıştır. Çalışmaya katılmayı kabul ettiklerine dair onam formuna imzaları alınmıştır.

2.4.9. Araştırmanın Sınırlılıkları:

Araştırmanın örneklemini Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulu Ebelik Bölümü üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri öğrencilerin ankete verdiği cevaplardan olduğundan sonuçların güvenilirliği, örneklem grubunda yer alan bireylerin verecekleri yanıtlar ile sınırlıdır.

3. Bulgular

Bu bölümde; ebelik öğrencilerinin sosyodemografik özellikleri, doğumhane uygulamaları, bu uygulamaların, sağlık çalışanlarının davranış ve ilişki tarzlarının, doğumhanenin fiziksel koşullarının ebelik öğrencilerinin duygu ve düşüncelerine olan etki durumlarına ilişkin bulgular verilmiştir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin sosyodemografik özellikleri incelendiğinde çoğunun; bekar (%95.7, n:67), yaşamının büyük bölümünü İstanbul'da geçirdiği (%65.7,n:46), ailesi ile birlikte yaşadığı (%64.3,n:45), 3. Sınıfta okuduğu (%57.1,n:40), genel lise mezunu (%41.4,n:29), Anadolu Lisesi mezunu (%30,n:21) olduğu, bir işte çalışmadığı (%80,n:56), çalışan öğrencilerin (%20,n:14) sağlıkla ilgili bir alanda çalıştığı (%57.15,n:8), çalışma şeklinin partime-gündüz olduğu (%35.7, n:5) belirlendi.

Öğrencilerin ebelik eğitimi almayı seçme nedenlerinin ilk üç sıralamasında çoğunun ; idealinde ve ilgi duyduğu meslek olması (%55.7, n:39), iş bulma sorununun olmaması (%40, n:28) aile, arkadaş ve öğretmenlerinin yönlendirmesi olarak belirttikleri saptandı.

Tablo 1. Ebelik Öğrencilerinin Ebelik Mesleğini Anlatmada ve Kendini Tanıtmada Seçtiği Kelimelerin Dağılımı(N:70)

*Ebelik Mesleğini Anlatmada Seçtiği Kelimeler	n	%	*Kendini Tanıtmada Seçtiği Kelimeler	N	%
Sabır	67	95.7	Sabırlı	39	55.7
Merhamet/Şefkat	65	92.9	Konuşkan	30	42.9
Yardıms severlik	59	84.3	Girişimci	27	38.6
Anlayış	58	82.9	Anlayışlı	27	38.6
Özveri	52	74.3	Titiz	25	35.7
Sürekli gelişim	48	68.6	Sakin	22	31.4
İletişim	48	68.6	Atılgan	10	14.3
Yetenek	41	58.6	İnatçı	18	25.7
Yorgunluk	37	52.9	İdealist	18	25.7
Yenilik	25	35.7	İşbirlikçi	18	25.7
Bilim	23	32.9	Sempatik	16	22.9
Mükemmeliyet	21	30	Sınırlı	13	18.6
Yaratıcılık	16	22.9	Şakacı	10	14.3
Kuralcı	11	15.7	Yaratıcı	8	11.4
Sanatsal	9	12.9	Utangaç	7	10
Öfke	2	2.9	Çekingen	3	4.3
*Birden fazla cevap verilmiştir.					

Öğrencilerinin ebelik mesleğini anlatmada seçtiği kelimeler incelendiğinde çoğunun verdiği cevapların ilk üç sıralamasında; sabır (%95.7,n:67), merhamet/şefkat (%92.9,n:65) ve yardıms severlik (%84.3,n:59) kelimelerinin yer aldığı saptanmıştır (Tablo 1).

Öğrencilerinin kendilerini tanıtmada seçtiği kelimeler incelendiğinde ise çoğunun verdiği cevapların ilk üç sıralamasında; sabırlı (%55.7, n:39), konuşkan (%42.9,n:30), girişimci ve anlayışlı (%38.6,n:27) kelimelerinin yer aldığı belirlenmiştir (Tablo 1).

Tablo2: Ebelik Öğrencilerinin Doğumhanede Yaptıkları Uygulamaların Sıklığının Dağılımı (N:70)

Ebelik Öğrencilerinin Doğum Sürecindeki Uygulamaları	Uygulama Sıklığı							
	Hiç yapmadım		1-5 kez		6-10 kez		10 dan fazla	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Gebenin doğumhaneye kabulü	2	2.9	12	17.1	5	7.1	51	72.9
Anamnez alma ve gerekli kayıtları doldurma	1	1.4	14	20	5	7.1	50	71.4
Leopold manevraları uygulama	4	5.7	9	12.9	16	22.9	41	58.6
Gebenin mesanesinin boşaltılmasını sağlama	8	11.4	16	22.9	17	24.3	29	41.4
ÇKS takibi yapma	1	1.4	6	8.6	1	1.4	62	88.6
Vaginal muayene yapma ve kaydetme	3	4.3	23	32.9	9	12.9	35	50
Ağrı kontrolü yapma ve kaydetme	5	7.1	11	15.7	11	15.7	43	61.4
İndüksiyon uygulama ve izleme	10	14.3	7	10	11	15.7	42	60
Ödem kontrolü yapma	7	10	13	18.6	10	14.3	40	57.1
Perine hazırlığı yapma	17	24.3	14	20	10	14.3	29	41.4
Lavman yapma ve kontrol etme	19	27.1	19	27.1	9	12.9	23	32.9
Ağrılar sırasında bele masaj yapma	6	8.6	15	21.4	14	20	35	50
Solunum egzersizleri öğretme	4	5.7	10	14.3	14	20	42	60
Gebeye destek olma ve danışmanlık verme	2	2.9	5	7.1	10	14.3	53	75.7
Doğum masasını hazırlama	13	18.6	9	12.9	9	12.9	39	55.7
Gebeyi doğum masasına alma	2	2.9	11	15.7	9	12.9	48	68.6
Gebenin doğru bir şekilde ıkınmasına yardım etme	4	5.7	11	15.7	5	7.1	50	71.4
Gebeyi litotomi pozisyonuna getirme	7	10	12	17.1	7	10	44	62.9
Gebenin ayaklarını doğum masasına sabitleme	10	14.3	10	14.3	6	8.6	44	62.9
Gebenin mahremiyetini koruma amacıyla örtü örtme	3	4.3	10	14.3	8	11.4	49	70
Gebenin mahremiyetini koruma amacıyla doğumhanedeki insan sayısını azaltma	23	32.9	11	15.7	12	17.1	24	34.3
Gebenin mahremiyetini koruma amacıyla paravan çekilmesi	12	17.1	13	18.6	10	14.3	35	50
Epizyo açılmadan önce lokal anestezi uygulama	55	78.6	4	5.7	2	2.9	9	12.9
Epizyo açma	55	78.6	7	10	2	2.9	6	8.6
Fundal basınç uygulama	49	70	7	10	3	4.3	11	15.7
Vakum/kiwi uygulama	65	92.9	-	-	-	-	5	7.1

Bebeğin başının çıkmasını ve dış rotasyon yapmasını sağlama	34	48.6	21	30	3	4.3	-	-
Bebeğin omuzlarının doğru şekilde çıkmasını sağlama	36	51.4	17	24.3	2	2.9	15	21.4
Bebeğin bütün olarak kavranması	31	44.3	24	34.3	2	2.9	13	18.6
Kordonun klempe edilip kesilmesi	17	24.3	23	32.9	7	10	23	32.9
Tekniğe uygun olarak plasenta çıkartma	6	8.6	29	41.4	8	11.4	27	38.6
Elle halas uygulama	33	47.1	21	30	8	11.4	8	11.4
Vajinal muayene ile deşüri kontrolü	2	2.9	25	35.7	8	11.4	14	20
Epizyo tamiri yapma	49	70	13	18.6	2	2.9	6	8.6
Makat muayenesi yapma ve ilaç uygulama	45	64.3	13	18.6	3	4.3	9	12.9
Vajinal tampon uygulama	42	60	13	18.6	4	5.7	11	15.7
Anneyi yatağına alma ve bebeğiyle temasını sağlama	2	2.9	12	17.1	9	12.9	47	67.1

Ebelik öğrencilerinin doğumhanede yaptıkları uygulamaların sıklığı incelendiğinde çoğunun;37 uygulamanın 25'ini ondan fazla yaptıkları(%32.9-%88.6), 11'ini hiç yapmadıkları(%44.3-%92.9) saptandı. En çok yapılan uygulamaların ilk üç sıralamasında ÇKS takibi(%88.6, n:62), gebeye destek olma ve danışmanlık verme(%75.7, n:53) ve gebenin doğumhaneye kabulü(%72.9, n:51)

olduğu belirlendi. En az yapılan uygulamaların ise fundal basınç uygulama (%30, n:21), epizyotomi açma (%21.4, n:15) ve epizyotomi açmadan lokal anestezi uygulama (%21.4, n:15) olduğu saptandı (Tablo 2).

Tablo 3: Ebelik Öğrencilerinin Doğumhanede Yaptıkları Uygulamaların Duygu ve Düşüncelerine Etki Durumunun Dağılımı(N:70)

Ebelik Öğrencilerinin Doğum Sürecindeki Uygulamaları	Öğrencinin Duygu ve Düşüncelerindeki Etkisi					
	Olumlu		Kararsızım		Olumsuz	
	n	%	n	%	n	%
Gebenin doğumhaneye kabulü	63	90	7	10	-	-
Anamnez alma ve gerekli kayıtları doldurma	66	94.3	3	4.3	1	1.4
Leopold manevraları uygulama	63	90	7	10	-	-

Gebenin mesanesinin boşaltılmasını sağlama	49	70	11	15.7	10	14.3
ÇKS takibi yapma	67	95.7	2	2.9	1	1.4
Vajinal muayene yapma ve kaydetme	59	84.3	11	15.7	-	-
Ağrı kontrolü yapma ve kaydetme	58	82.9	7	10	5	7.1
İndüksiyon uygulama ve izleme	45	64.3	11	15.7	14	20
Ödem kontrolü yapma	56	80	14	20	-	-
Perine hazırlığı yapma	46	65.7	8	11.4	16	22.9
Lavman yapma ve kontrol etme	35	50	16	22.9	6	8.6
Ağrılar sırasında bele masaj yapma	59	84.3	5	7.1	6	8.6
Solunum egzersizleri öğretme	64	91.4	4	5.7	2	2.9
Gebeye destek olma ve danışmanlık verme	68	97.1	-	-	2	2.9
Doğum masasını hazırlama	52	74.3	8	11.4	10	14.3
Gebeyi doğum masasına alma	57	81.4	8	11.4	5	7.1
Gebenin doğru bir şekilde ıkınmasına yardım etme	61	87.1	7	10	2	2.9
Gebeyi litotomi pozisyonuna getirme	53	75.7	8	11.4	9	12.9
Gebenin ayaklarını doğum masasına sabitleme	47	67.1	8	11.4	15	21.4
Gebenin mahremiyetini koruma amacıyla örtü örtme	67	95.7	1	1.4	2	2.9
Gebenin mahremiyetini koruma amacıyla doğumhanedeki insan sayısını azaltma	48	68.6	14	20	8	11.4
Gebenin mahremiyetini koruma amacıyla paravan çekilmesi	58	82.9	5	7.1	7	10
Epizyo açılmadan önce lokal anestezi uygulama	19	27.1	7	10	44	62.9
Epizyo açma	12	17.1	9	12.9	49	70
Fundal basınç uygulama	15	21.4	6	8.6	49	70
Vakum/kiwi uygulama	8	11.4	7	10	55	78.6
Bebeğin başının çıkmasını ve dış rotasyon yapmasını sağlama	37	52.9	4	5.7	29	41.4
Bebeğin omuzlarının doğru şekilde çıkmasını sağlama	33	47.1	5	7.1	32	45.8
Bebeğin bütün olarak kavranması	39	55.7	4	5.7	27	38.6
Kordonun klempe edilip kesilmesi	51	72.9	4	5.7	15	21.4
Tekniğe uygun olarak plasenta çıkartma	59	84.3	5	7.1	6	8.6
Elle halas uygulama	30	42.9	12	17.1	28	40
Vajinal muayene ile deşürü kontrolü	44	62.9	8	11.4	18	25.7

Epizyo tamiri yapma	25	35.7	6	8.6	39	55.7
Makat muayenesi yapma ve ilaç uygulama	24	34.3	8	11.4	38	54.3
Vajinal tampon uygulama	28	40	8	11.4	34	48.6
Anneyi yatağına alma ve bebeğıyle temasını sağlama	66	94.3	2	2.9	2	2.9

Ebelik öğrencilerinin doğumhanede yaptıkları uygulamaların duygu ve düşüncelerine etki durumu incelendiğinde çoğunun; genel olarak yaptıkları uygulamalarla ilgili duygu ve düşüncelerinin olumlu olduğu (30 uygulama; %47.1-%97.1), yapmadığı uygulamalarla ilgili ise olumsuz olduğu (7 uygulama;%48.6 -%78.6) belirlendi (Tablo 3). Öğrencilerin duygu ve düşüncelerini olumlu olarak etkileyen uygulamaların ilk üç sıralamasında gebeye destek olma ve danışmanlık verme (97.1, n:68), gebenin mahremiyetini koruma amacıyla örtü örtme (%95.7, n:67) ve ÇKS takibi yapma (%95.7, n:67) olduğu saptandı. Olumsuz olarak etkileyen uygulamaların ise Vakum/kiwi uygulama (%78.6, n:55), fundal basınç uygulama (%70, n:49) ve epizyotomi açma (%70, n:49) olduğu belirlendi (Tablo 3).

Sağlık Çalışanlarının doğumhanede yaptığı uygulamaların öğrenciler tarafından gözlenme durumları incelendiğinde; öğrencilerin 37 uygulamanın tamamının sağlık çalışanları tarafından uygulanmasını çok sık gördükleri (%44.3-%81.4) belirlendi. 37 uygulamanın 29'nun çoğunlukla ebeler (%23-%93) tarafından 8'nin de hekimler (%56-%81) tarafından yapıldığı belirtildi. Öğrencilerin en çok gözlemlediği ebeler tarafından uygulanan uygulamaların ilk üç sıralamasında; gebenin doğru bir şekilde ıkınmasına yardım etme (%94,n:66), anneyi doğum masasına alma (%93, n:65), gebenin ayaklarını doğum masasına sabitleme (%93,n:65), anneyi yatağına alma ve bebeğıyle temasını sağlama (%93,n:65) uygulamaların olduğu, anamnez alma ve gerekli kayıtları doldurmalarını da (%23,n:16) en az gözlemledikleri saptandı. Öğrencilerin en çok gözlemlediği hekimler tarafından uygulanan uygulamaların ilk üç sıralamasında; epizyotomi tamiri (%63,n:44), bebeğın başının çıkmasını ve dış rotasyon

yapmasını sağlama (%61), bebeğin omuzlarının doğru şekilde çıkmasını sağlama (%61,n:43) ve epizyotomi açma (%60,n:42) uygulamaları oldukları belirlendi.

Tablo 4. Gebelere Yapılan Uygulamalar Süresince Sağlık Çalışanlarının Gebelere Karşı Davranışları ve İletişim Tarzının Öğrencinin Duygu ve Düşünceleri Üzerine Etki Durumunu Dağılımı(N:70)

Sağlık Çalışanlarının Doğumhane Uygulamaları (ebe/hemşire/hekim)	Gebelere Karşı Davranış ve İletişim Tarzının Öğrencinin Duygu ve Düşüncelerini Etkileme Durumu					
	Olumlu		Kararsızım		Olumsuz	
	n	%	n	%	n	%
Gebenin doğumhaneye kabulü	57	81.4	9	12.9	4	5.7
Anamnez alırken ve gerekli kayıtları doldururken	61	87.1	5	7.1	4	5.7
Leopold manevraları uygularken	56	80	7	10	7	10
Gebenin mesanesinin boşaltılması sağlanırken	52	74.3	11	15.7	7	10
ÇKS takibi yaparken	61	87.1	5	7.1	4	5.7
Vaginal muayene yaparken	50	71.4	8	11.4	12	17.1
Ağrı kontrolü yaparken	54	77.1	10	14.3	6	8.6
İndüksiyon uygulaması ve izlemi yaparken	53	75.7	11	15.7	6	8.6
Ödem kontrolü yaparken	52	74.3	10	14.3	8	9.5
Perine hazırlığı yaparken	49	70	10	14.3	11	15.7
Lavman yaparken	46	65.7	10	14.3	14	20
Ağrılar sırasında bele masaj yaparken	41	58.6	4	5.7	25	35.7
Solunum egzersizleri öğretirken	48	68.6	6	8.6	16	22.8
Gebeye destek olup ve danışmanlık verirken	51	72.9	6	8.6	13	18.6
Doğum masasını hazırlarken	60	85.7	6	8.6	4	5.7
Gebeyi doğum masasına alırken	58	82.9	6	8.6	6	8.6
Gebenin doğru bir şekilde ıkınmasına yardım ederken	52	74.3	9	12.9	9	12.9
Gebeyi litotomi pozisyonuna getirirken	51	72.9	8	11.4	11	15.7
Gebenin ayaklarını doğum masasına sabitlerken	48	68.6	9	12.9	13	18.5
Gebenin mahremiyetini koruma amacıyla örtü örterken	50	71.4	3	4.3	17	24.3

Gebenin mahremiyetini koruma amacıyla doğumhanedeki insan sayısını azaltırken	48	68.6	5	7.1	17	24.3
Gebenin mahremiyetini koruma amacıyla paravan çekerken	50	71.4	6	8.6	14	20
Epizyo açılmadan önce lokal anestezi uygulama	52	74.3	7	10	11	15.7
Epizyo açma	46	65.7	13	18.6	11	15.7
Fundal basınç uygulama	40	57.1	11	15.7	19	27.1
Vakum/kiwi uygulama	33	47.1	9	12.9	28	40
Bebeğin başının çıkmasını ve dış rotasyon yapmasını sağlama	55	78.6	8	11.4	7	10
Bebeğin omuzların doğru şekilde çıkmasını sağlama	58	82.9	6	8.6	6	8.6
Bebeğin bütün olarak kavranması	60	85.7	3	4.3	7	10
Kordun klempe edilip kesilmesi	62	88.6	2	2.9	6	8.6
Plasenta çıkartma	62	88.6	3	4.3	5	7.1
Elle halas uygulama	53	75.7	10	14.3	7	10
Vaginal muayene ile deşüri kontrolü	55	78.6	9	12.9	6	8.6
Epizyo tamiri yapma	49	70	11	15.7	10	14.3
Makat muayenesi yapma ve ilaç uygulama	52	74.3	13	18.6	5	7.1
Vajinal tampon uygulama	52	74.3	12	17.1	6	8.6
Anneyi yatağına alma ve bebeği ile temasını sağlama	63	90	4	5.7	3	4.3

Sağlık çalışanlarının gebeye yaptığı uygulamalar sırasındaki davranış ve iletişim tarzlarının öğrenciler üzerindeki etki durumu incelendiğinde çoğunun; sağlık çalışanlarının bütün uygulamaları (37 uygulamanın) sırasında gebelerle olan davranış ve ilişki tarzlarının onların duygu ve düşüncelerinde olumlu etkisi (%47.1-%90) olduğunu ifade ettikleri saptandı. Bu uygulamaların ilk üç sıralamasında;anneyi yatağına alma ve bebeğiyle temasını sağlama (%90,63), kordun klempe edilip kesilmesi (%88.6, n:62), plasenta çıkartılması (%88.6, n:62), anamnez alma ve gerekli kayıtları doldurma (%87.1,n:61) ve ÇKS takibi yapma (%87.1,n:61) uygulamalarının yer aldığı belirlendi (Tablo 4).

Tablo 5. Gebeye Yapılan Uygulamalar Süresince Sağlık Çalışanlarının Öğrencilere Karşı Davranış ve İletişim Tarzının Öğrencinin Duygu ve Düşünceleri Üzerine Etki Durumunun Dağılımı (N:70)

Doğumhanedeki Sağlık Çalışanlarının (ebe/hemşire/hekim) doğum eylemi süresince yaptığı uygulamalar	Öğrencilere Karşı Davranış ve İletişim Tarzının Öğrencinin Duygu ve Düşüncelerini Etkileme Durumu					
	Olumlu		Kararsızım		Olumsuz	
	n	%	n	%	N	%
Gebenin doğumhaneye kabulünde	60	85.7	5	7.1	5	7.1
Anamnez alma ve gerekli kayıtları n doldurulmasında	58	82.9	7	10	5	7.1
Leopold manevraları uygulanmasında	50	71.4	13	18.6	7	10
Gebenin mesanesinin boşaltılmasında	54	77.1	10	14.3	6	8.6
ÇKS takibi yapılmasında	57	81.4	8	11.4	5	7.1
Vajinal muayenede	50	71.4	13	18.6	7	10
Ağrı kontrolünde	51	72.9	14	20	5	7.1
İndüksiyon uygulanması ve izlenmesinde	48	68.6	17	24.3	5	7.1
Ödem kontrolünde	54	77.1	10	14.3	6	8.6
Perine hazırlığında	54	77.1	9	12.9	7	10
Lavman yapılması ve kontrolünde	45	64.3	17	24.3	8	11.4
Ağrılar sırasında bele masaj yapmada	45	64.3	4	5.7	21	30
Solunum egzersizleri öğretmede	46	65.7	11	15.7	13	18.6
Gebeye destek olma ve danışmanlık vermede	48	68.6	13	18.6	9	12.9
Doğum masasını hazırlamada	52	74.3	12	17.1	6	8.6
Gebeyi doğum masasına almada	55	78.6	8	11.4	7	10
Gebenin ıkınmasına yardım etmede	47	67.1	15	21.4	8	11.4
Gebeyi litotomi pozisyonuna getirmede	50	71.4	12	17.1	8	11.4
Gebenin ayaklarını doğum masasına sabitlemede	48	68.6	11	15.7	11	15.7
Gebenin mahremiyetini koruma da: örtü örtme	47	67.1	11	15.7	12	17.1
Gebenin mahremiyetini korumada: doğumhanedeki insan sayısını azaltma	46	65.7	15	21.4	9	12.9
Gebenin mahremiyetini korumada; paravan çekilmesi	46	65.7	13	18.6	11	15.7
Epizyo açılmadan önce lokal anestezi uygulamada	44	62.9	17	24.3	9	12.9
Epizyo açmada	37	52.9	21	30	12	17.1

Fundal basınç uygulamada	33	47.1	15	21.4	22	31.4
Vakum/kiwi uygulamada	30	42.9	26	37.1	14	20
Bebeğin başının çıkmasını ve dış rotasyon yapmasını sağlamada	48	68.6	14	20	8	11.4
Bebeğin omuzların doğru şekilde çıkmasını sağlamada	52	74.3	13	18.6	5	7.1
Bebeğin bütün olarak kavranmasında	54	77.1	11	15.7	5	7.1
Kordun klempe edilip kesilmesinde	59	84.3	6	8.6	5	7.1
Tekniğe uygun olarak plasenta çıkartmada	60	85.7	6	8.6	4	5.7
Elle halas uygulamada	45	64.3	19	27.1	6	8.6
Vajinal muayene ile deşüri kontrolünde	51	72.9	12	17.1	7	10
Epizyo tamiri yapmada	48	68.6	13	18.6	9	12.9
Makat muayenesi yapma ve ilaç uygulamada	44	62.9	20	28.6	6	8.6
Vajinal tampon uygulamada	43	61.4	20	28.6	7	10
Anneyi yatağına alma ve bebeğiyle temasını sağlamada	58	82.9	5	7.1	7	10

Gebeye yapılan uygulamalar sırasında sağlık çalışanlarının öğrencilere karşı davranış ve iletişim tarzlarının duyu ve düşüncelerine etki durumu değerlendirildiğinde; doğumhanedeki 37 uygulamanın tamamında sağlık çalışanlarının öğrencilerle iletişimlerinin öğrencinin duyu ve düşünceleri üzerinde olumlu etki yarattığı (%62.9-%85.7) saptandı. Olumlu olanların ilk üç sıralaması incelendiğinde; gebenin doğumhaneye kabulünde, plasenta çıkartmada daha yüksek (%85.7), gebenin doğumhaneye kabulünde (%85.7,n:60), tekniğe uygun plasenta çıkartma (%85.7, n:60), kordun klempe edilip kesilmesinde (%84.3, n:59), Anneyi yatağına alma ve bebeğiyle temasını sağlamanın (%82.9,n:58) yer aldığı belirlendi. Fundal basınç uygulamasında (%31,4, n:22) ve ağırlar sırasında bele masaj yapılmasındaki (%30, n:21) davranış ve iletişim tarzının en çok olumsuz etki bırakan uygulamalar olduğu saptanmıştır (Tablo 5).

Ebelik öğrencilerinin doğumhanedeki fiziki koşullardan etkilene durumu incelendiğinde çoğunun; belirlenen 10 özelliğin 5'ini yeterli beşini ise yetersiz olarak değerlendirdiği saptandı. Yeterli olanların ilk üç sıralamasında; tek kullanımlık giyim eşyalarının bulunması

(%92.9, n:65), tek kullanımlık aletlerin olması (%92.9, n:65), doğum için kullanılan aletlerin bulunması olduğu (%91.4, n:64) yetersiz olanların da her odada aile bireyleri ile görüşebilecek alan bulunması (%71.4, n:50), her gebeye özel yürüyüş alanı bulunması (%70,n:49),- her gebeye özel tek kişilik odaların bulunması (%64.3, n:45) olarak sıralandığı belirlenmiştir.

Tek kullanımlık aletlerin yeterlilik durumu (%82.9, n:58), doğum için kullanılan aletlerin yeterlilik durumu (%81.4, n:57), tek kullanımlık giyim eşyalarının bulunması (%81.1, n:61) öğrencileri olumlu yönde etkilerken; her gebeye özel tek kişilik odaların yeterlilik durumları (%57.1, n:40), her gebeye özel yürüyüş alanı bulunması (%57.1, n:40) her odada aile bireyleriyle görüşebilecek alanların yeterlilik durumunun (%57.1, n:40) öğrencileri olumsuz etkilediği saptanmıştır.

Tablo 6: Öğrencilerin Doğumhane Deneyimlerinin Duygu ve Düşüncelerini Etkileme Durumlarının Genel Değerlendirmesi(N:70)

Genel Değerlendirme Boyutları	Olumlu		Kararsızım		Olumsuz	
	n	%	n	%	n	%
Öğrencilerin doğumhanedeki yaptığı uygulamalardan etkilenme	41	58.6	27	38.6	2	2.9
Gebeye yapılan uygulamalar süresince sağlık çalışanlarının gebeye karşı davranışları ve iletişim tarzından etkilenme	53	75.7	15	21.4	2	2.9
Gebeye yapılan uygulamalar süresince sağlık çalışanlarının öğrencilere karşı davranış ve iletişim tarzından etkilenme	51	72.9	14	20	5	7.1
Doğumhanenin fiziki koşullarından etkilenme	23	32.9	33	47.1	14	20

Öğrencilerin doğumhane deneyimlerinin duygu ve düşüncelerini etkileme durumlarının genel değerlendirilmesi incelendiğinde çoğunun; doğumhanede yaptığı uygulamalardan olumlu (%58.6, n:51), sağlık çalışanlarının gebeye karşı davranışları ve iletişim tarzlarından olumlu (%75.7, n:53), gebeye yapılan uygulamalar sırasında kendilerine karşı

davranış ve iletişim tarzlarından olumlu (%72.9, n:51) etkilendiği, doğumhanenin fiziki koşullarını değerlendirmede ise kararsızlık yaşadıkları (%47.1, n:33) belirlenmiştir (Tablo6).

4. Tartışma

Bu bölümde öğrencilerin uygulama eğitimi süresince duygu ve düşüncelerinin doğumhanedeki yaptığı uygulamalardan, gebeye yapılan uygulamalar süresince; sağlık çalışanlarının gebeye ve öğrencilere karşı davranışları ve iletişim tarzından ve doğumhanenin fiziki koşullarından etkilenme durumlarına ilişkin elde edilen bulgular yapılan araştırmalar ve literatür bilgisi doğrultusunda genel olarak tartışıldı.

Bu çalışma grubundaki ebelik öğrencilerin çoğunun:

-Doğumhanede en çok yaptığı uygulamaların ilk üç sıralamasında;ÇKS takibi, gebeyi/gebeleri doğumhaneye kabul etme, gebeye/gebelere destek olma ve danışmanlık verme olduğu ; en az veya hiç yapılmayan uygulamaların ilk üç sıralamasında ise ; fundal basınç uygulama, epizyotomi açma ve Vakum/kiwi uygulama olduğu belirlenmiştir.Bu uygulamalardan genel olarak duygu ve düşüncelerini en çok yaptıkları uygulamaların olumlu en az veya hiç yapmadıkları uygulamaların ise olumsuz etkilediğini belirttikleri saptanmıştır.Öğrencilerin her bir uygulamayı yapabilme sıklığının duygu ve düşüncelerini etkileme açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

- Sağlık çalışanlarının anamnez alma ve gerekli kayıtları doldurma, ÇKS takibi yapma, vajinal muayene yapma, gebeyi doğum masasına alma, epizyo açma, bebeğin başının çıkmasını ve dış rotasyon yapmasını sağlama, bebeğin omuzlarının doğru şekilde çıkmasını sağlama, bebeği bütün olarak kavrama, kordun klempe edilip kesme, plasenta çıkartma ve vajinal muayeneye deşüri kontrolü yapma uygulamalarını gözlemlediği saptandı. Sağlık çalışanlarının doğumhane uygulamaları ve yapılan uygulamalar esnasında gebeye karşı davranışları ve iletişim tarzının öğrencinin duygu ve düşüncelerini çoğunlukla olumlu etkilediği belirlendi.Öğrencilerin uygulama eğitimini eğitim

ve araştırma hastanelerinde yapması, sağlık çalışanlarının öğrenci eğitimi konusunda bilinçli ve deneyimli olmasının, uygulama eğitimi süresince öğretim elemanlarının denetiminde olmasının rol modeli olma açısından davranış ve iletişim tarzına etkili olduğu düşünülmektedir.

-Gebeye yapılan uygulamalar süresince sağlık çalışanlarının kendilerine karşı davranış ve iletişim tarzının duygu ve düşünceleri üzerinde olumlu etki yarattığı en çok gebenin doğumhaneye kabulünde, tekniğe uygun plasenta çıkartmada, kordon klempe edilip kesilmesinde olumlu olduğu belirlendi. Bu uygulamalar süresince öğrencinin çoğunlukla uygulamalara dahil edildiği ve bu durumun öğrenciyi olumlu etkilediği düşünülmektedir.

-Doğumhanedeki fiziki koşullarını değerlendirmede genel olarak kararsızlık yaşadıklarını belirtmelerine rağmen; gebenin doğum müdahalesine yönelik alet ve malzemeler boyutunda yeterli bulunduğunu ve olumlu etkilendiğini, doğum eylemini kolaylaştıran; tek kişilik oda ve gebeye özel yürüyüş alanının bulunması, aile bireyleriyle görüşme ortamının uygunluğu yönünden yetersiz bulunduğunu ve olumsuz etkilendiğini belirttikleri saptandı. Bu bulguların öğrencilerin doğumhane ortamının düzenlenmesine yönelik aldığı bilgilere, daha önceki farklı hastane deneyimlerine ve empati kurabilme becerisine bağlı olduğu düşünülmektedir .

Benzer çalışmalar incelendiğinde; Utkualp ve Ogur(2010) yaptıkları çalışmada, öğrencilerin en çok anne sütü eğitimi, NST uygulaması, aile planlaması eğitimi yaptıklarını, staja çıkmadan önce büyük bir kısmının stres, korku ve heyecan yaşadıklarını, öğrencilerin doğumhane ortamını gördüklerinde ise şaşkınlık yaşadığını, ortamı stresli ve gergin bulduklarını, Şirin, Kavak ve Ertem(2003) yaptıkları çalışmada; staj öncesinde öğrencilerin büyük kısmının, staj ortasında staj sonunda stres, korku ve heyecan yaşadıklarını ifade ettiklerini saptamıştır(10,11).. Kapısız ve arkadaşlarının (2017) yaptıkları çalışmada ise öğrencilerin doğum ile ilgili görüşlerini, bebeğe verdikleri anlama açıkladığı ve öğrencilerin bebeği mucize olarak gördüğü, doğum olayının ne kadar ağırlı olursa olsun sonunda mutluluk

olduğunu düşündüğü ve doğum olayı ile ilgili öğrencilerin korkuları olduğu, staj alanlarında yapılan veya görülen uygulamaların bu korkuyu arttırdığı belirlenmiştir(6).Yine aynı çalışmada öğrencilerden doğumhane personelinin gebelere yaklaşımının değerlendirilmesi istenmiş, çoğunu takiplerin iyi yapıldığını fakat psikolojik anlamda destek olunmadığını, yapılan tıbbi işlemlerle ilgili bilgi verilmediğini, gebelere hoşgörü ile yaklaşılmadığını, gebelerin takiplerinin düzenli yapılmadığını ve yalnız bırakıldığını gözlemlediği saptanmıştır.

Literatür bilgisi incelendiğinde; öğrencilerin sağlık kurumlarında uygulama eğitimi yapması, hem öğrenci hem de uygulama yapılacak birey için anksiyete ve korkuya neden olabilmektedir. Klinik alan tecrübesi eksikliği, bilinmeyen hastane ortamı, hata yapma korkusu, hasta/sağlıklı bireye yanlış bilgi verme korkusu, teorik eğitim ile uygulama eğitiminin farklı olduğu düşüncesi, öğretim üyeleri, yönetici, montör, eğitim hemşiresi tarafından değerlendirilme gibi faktörlerin anksiyete ve korkuyu etkilediği belirtilmektedir(7,8).

5. Sonuç

Bulgular ışığında, öğrencilerin duygu ve düşüncelerinin yaptıkları uygulamalardan, sağlık çalışanlarının doğumhane uygulamaları sırasında gebeyle ve kendileriyle iletişimlerinden, doğuma müdahale açısından doğumhanenin malzeme donanımından olumlu doğum eylemini kolaylaştıran fiziksel koşullarından olumsuz etkilendiği saptandı. Bu sonuçlar doğrultusunda uygulamalı eğitimi olan derslerin öğrenme çıktılarının sağlandığı ve öğrencilerin uygulama eğitimi yaptığı sağlık kurumlarındaki uygulamaların çoğundan deneyim kazandığı, sağlık çalışanlarının iletişim ve işbirliğinin rol modeli alınması yönünde etkili olduğu ve uygulama eğitimi için seçilen sağlık kurumlarının bilinçli sağlık çalışanlarına ve doğum müdahalesi için yeterli malzeme donanımına sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Klinik uygulama sürecinde öğrencilerin sağlık çalışanlarının uygulama ve yaklaşımlarından eğitimini aldığı mesleği sevmeleri,

bağlanmaları, profesyonel bakış açısı geliştirmeleri ve kendilerine olan özsaygısı üzerine olumlu veya olumsuz oldukça önemli etkileri olduğu gerçeği unutulmamalıdır. Bu konularda yapılacak olan çalışmaların sonuçlarının hem öğretim elemanlarının hem de sağlık kurumlarında hizmet sunan sağlık çalışanlarının profesyonel yaklaşım ve uygulamalar sunmaları yönünde daha farkındalık geliştirici olacaktır.

Öğrencilerin uygulama eğitimi süresince sağlık kurumlarında, kendilerine ileride rol modeli olacak kişileri gözlemlerken olumlu ve olumsuz etkilendikleri gerçeği unutulmamalı ve bu gerçek doğrultusunda olumsuz etkilenmelere yönelik uygulama öncesinde, sırasında ve sonrasında eğitimcilerin; eğitimi kolaylaştıran, zorlaştıran ve engelleyen etkenlerin belirlenmesi yönünde sağlık kurumlarındaki sağlık çalışanlarıyla işbirliği yaparak uygun önlemler almasının önemli olduğu yapılan çalışmaların sonuçları değerlendirildiğinde ortaya çıkmaktadır.

Sağlık kurumlarındaki öğrenci uygulama eğitiminin değerlendirilmesine yönelik yapılan çalışmaların; öğrencilerin sözel aktarımları, uygulama değerlendirme anketleri, öğrencilerin tuttuğu hastane kayıtları, sağlık hizmeti sunulan bireylerin, öğretim elemanlarının, yönetici, mentör ve eğitim hemşirelerinin gözlemleri doğrultusunda çok yönlü olarak yapılması önerilmektedir.

Kaynaklar

- (1) Bayık, A. Ülkemizde hemşirelik eğitiminin gelişimi ve öğretime ilişkin sorunlar. Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 7(3): 29-40, **1991**.
- (2) Özcan, H. Doğum stajına çıkan öğrencilerin gözüyle; okul hastane işbirliği. Med J SDU / S.D.Ü. Tıp Fak. Derg. 21(3):78-83, **2014**.
- (3) Nursing and Midwifery Board of Ireland (NMBI). Quality clinical learning environment, Professional Guidance.2015. . <https://www.nmbi.ie/nmbi/media/NMBI/Publications/quality-clinical-learning-environment-professional-guidance.pdf?ext=.pdf> (Erişim tarihi:**15/04/2018**).
- (4) Doktorluk, Hemşirelik, Ebelik, Diş Hekimliği, Veterinerlik, Eczacılık ve Mimarlık Eğitim Programlarının Asgari Eğitim Koşullarının Belirlenmesine Dair Yönetmelik. **2 Şubat 2008**.

- (5) <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2008/02/20080202-9.htm> (Erişim Tarihi: 26/01/2018)
Mezuniyet Öncesi Ebelik Ulusal Çekirdek Eğitim Programı (EUÇEP) 2017. <http://yok.gov.tr/documents/10279/30571835/ebelik.pdf> (Erişim Tarihi: **13/03/2018**).
- (6) Kapısız Ö., Karaca A., Süzer Özkan F., Gülen Savaş H. Hemşirelik öğrencilerinin doğum algıları. Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi 7(3): 156-160, **2017**.
- (7) Bodur, S., Filiz E., Çimen E., Kapçı, C. Ebelik ve hemşirelik son sınıf öğrencilerinin hasta güvenliği ve tıbbi hatalar konusundaki tutumu. Genel Tıp Derg 22(2);37-42, **2012**.
- (8) Sharif, F., Masoumi, S. A qualitative study of nursing student experiences of clinical practice. BMC Nursing 4:6 doi:10.1186/1472-6955-4-6, **2005**.
- (9) Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. Bilimsel araştırma yöntemleri. Pegem Atıf İndeksi, 1-360, **2017**
- (10) Utku N., Ogur, P. Öğrencilerin doğum kadın hastalıkları ve hemşireliği dersi alan uygulamasına ilişkin duygu ve düşünceleri. Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi, 3(1);54-54, **2010**.
- (11) Şirin A., Kavak O., Ertem G. Doğumhane stajına çıkan öğrencilerin durum-luk-sürekli kaygı düzeylerinin belirlenmesi, C. Ü. Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi 7 (1);27-32, **2003**.
- (12) Şahin, N., Dinç, H., Dişsiz, M. Gebelerin doğuma ilişkin korkuları ve etkileyen faktörler. Zeynep Kamil Bülteni, 40(2);57-62, **2009**.